

על קברו של אבא / רעיה עירון

ח' באלול תש"ס - 8 בספטמבר 2000

עוד משיכת מכחול אחת בציור שלא השלמת, עוד זמורה אחת שיש לגזום בגינה, עוד ציפור קנרי ממין זכר שהפרדת וקיווית לגמול אותו מציוציו התינוקיים ולהרגילו לשיר כגבר לאהובתו, עוד פגישה משפחתית אחת כדי לספר על נילי . . .

בגילך (ואנחנו לא הרגשנו שהיית ב"גילך") הסברת - כבר לא עושים תכניות גדולות. אבל אתה, בלי תכניות, בלי מחשבה על יום המחר, לא היית יכול. תכניות צנועות תפורות לפי מידת הגיל והכוח, אבל תמיד קדימה. היה לך עבר כה עשיר ומלא עניין, אבל אתה בחרת להתמקד בעתיד.

שעה וחצי לפני שנרדמת לנצח, כשכפות ידינו חבוקות זו בזו - עוד הספקת לומר לי. "צריך לקחת את החיים בקלות, כי חי הרי בין כה וכה לא יוצאים מזה". ומי ידע שזו תכנית כה קצרת טווח?

על שולחני מונח כרטיס בריסטול צבעוני, שהכנתי על פי בקשתך והייתי עתידה למסור אותו לידיך מחר. בכרטיס - רשימת ימי ההולדת של כל ילדיך, נכדיך ונינך, כדי שתזכור את מי יש לברך, ואולי אף לצ'פר במתנה ייחודית. חודש אחר חודש - מופיעים כל שמות יקיריך, ויש גם חודש ספטמבר: שלושה ימי הולדת - נכדה ושני נינים, שהשנים האחרונות הפך גם לחודש של פרידות עצובות - גרשון, דב, ועכשיו נוספה עוד משבצת שחורה ללוח שלנו - אתה.

על ערש מותך, ביום רביעי, הבעת תקווה כי תוכל להגיע אלינו לאזכרה ביום שני הקרוב... כאמור: תכניות.

87 שנים, שנות פז, ועדיין נותרו דברים רבים שלא לגמרי השכלנו להבין. נתקיימו בך הרבה ניגודים:

איש שוחר שלום, שרבות משנותיו עברו עליו כלוחם במדים.

איש אדמה, שבמחצית השנייה של חייו בחר לגור בעיר.

איש אוהב משפחה, ששנים רבות נגזר עליו הריחוק ממשפחתו.

למדנו להכיר רבים מהגוונים שבחיך - רבים, אך לא הכל, ונראה שנזקקנו לעוד שנים

רבות של קשרים מחודשים על מנת ללמוד הכל, להבין, לאהוב.

ואתה לא טרחת להסביר, אלא רק לספר עוד ועוד, וככה, מהסיפורים, זכינו לגלות טפח אחר טפח של מסכת חיים מגוונים.

הסיפורים: הם היו בינינו תמיד. לפעמים חוזרים על עצמם, אך מעולם לא משעממים.

תמיד מסופרים באותה מידה של רעננות, שהופכת כל סיפור, כל זיכרון, למשהו שכדאי

ונעים לשמוע. ותמיד מתקשר למה שעומד על הפרק באותו מפגש. מעולם לא שאובים

Out of the blue מעולמו של אדם זקן.

כן, הזקנה. אף כי טרחת לפעמים לציין דברים הקשורים בגיל המתקדם, שוב ושוב -

בכנות - הייתי מבקשת ממך כי לא תטרח לדבר על דברים שאינם שאובים מניסיוןך

האישי, ומה פתאום אתה מדבר על זקנה? מה ידוע לך, הצעיר הנצחי, עליה?

לא שהיית בן בלי גיל. לי דווקא נראה שהיית בן כל הגילים, וכך זכית כי בין מקורבין, ידידיך ואוהבין יהיו לא רק אנשים שנולדו בראשית המאה, אלא גם רבים שמספר שנותיהם כמחצית שנותיך, ואולי פחות. נדמה לי כי אסתר מתארת זאת היטב, באומרה כי כל מי שפגש בך רק אהב אותך, ולא היית נזקק לאישור הזה היום, כשכולם באים ללוות אותך בדרכך האחרונה, אלא כבר שנים רבות שידידיך ואוהבין פוקדים את ביתך.

כבר זמן רב איננו חיים כמשפחה תחת קורת גג אחת. החיים משכו אותנו צפונה, דרומה ולמרכז. אך בלבנו אנו קרובים מאוד, ודומה כי בכל אחד מאתנו טמון דבר-מה משלך: יש לך בן עובד אדמה ונכדה ציירת; יש בינינו מספרי סיפורים וחולמי חלומות; יש אוהבי חיות וצמאי דעת; יש אנשי חזון ואנשי מעש. כל ארבעת ילדיך, 17 נכדיך ושמונת הנינים, מגשים בתוכו גם משהו שקיבל ממך, מאישיותך רבת הפנים, רְוֵיֶת הַסְקֵרְנוֹת ושמחת החיים. נישאר לצד אמא, שיחד עימה הקמת את המשפחה הנהדרת שלנו, ולצד אסתר, שעמה חלקת מחצית היובל של זוגיות כה יפה. באהבתנו אותך ואלו את אלו - נשתדל לנצור את זכרך.

היה שלום ונוח בשלווה על משכבך.
אוהבים אותך - ילדיך, נכדיך וניניך.
בשם כולנו, רעיה

